

Toegankelijkheid van het aanbod

Wat betekent dit thema voor jouw organisatie/beleidsdomein

Sociaal-cultureel volwassenwerk draagt bij aan een inclusieve, duurzame, democratische en solidaire samenleving. Structurele ongelijkheid is een onrecht waartegen we ons verzetten. Want wie het (sociaal-economisch) moeilijker heeft, verdient ook kansen. Idem voor lager geschoolden, anderstaligen, mensen met een beperking of wie leeft achter gesloten muren.

Wat zie of zag je gebeuren (lokaal/bovenlokaal/Vlaams) - welke trends zie je

De coronacrisis bracht een aantal maatschappelijke uitdagingen, zoals toegankelijk (cultuur)aanbod voor iedereen, scherper naar voor. Ze winnen aan belang, maar de beleidssignalen zijn niet altijd hoopgevend. En de inflatie in combinatie met hoge kosten speelt iedereen parten.

Overheden zetten -terecht- steeds vaker in op digitale tools. Fijn, zolang er ook offline dienstverlening gegarandeerd blijft. (zie Thema Digitalisering #7)

De lokale netwerken vrijetijdsparticipatie van personen in armoede komen in het gedrang nu de Vlaamse overheid het [Participatiedecreet stilaan uitkleedt](#). De verwachting is dat de UiTpas tegen eind 2023 de helft van de gemeenten dekt.

Uit de jongste Participatiesurvey blijkt dat de kloof tussen laag-, midden- en hooggeschoolden bij deelname aan het sociaal-cultureel verenigingsleven steeds groter wordt. Met die nuance dat het opleidingsverschil vooral merkbaar is bij (nieuwe) maatschappelijke bewegingen en cultuurverenigingen. Gemeenschapsvormende verenigingen slagen er wel in om alle lagen van de bevolking te bereiken.

Uit het [onderzoek 'Dit doet me wat'](#) valt op dat factoren als onderwijsniveau, gezinsachtergrond en financiële situatie minder invloed hebben op de actieve cultuurparticipatie (amateurkunsten) dan op de passieve participatie (zoals bezoek).

Het aantal laagdrempelige subsidiemogelijkheden is gedaald. Kleine spelers kunnen niet altijd of onvoldoende terecht bij hun lokaal bestuur waardoor sommige werkingen het moeilijk krijgen. Het financieel plaatje is geen doel op zich, maar de zorgen hierover nemen steeds vaker een prominente rol in. Hoe krijgen we de werking van verenigingen nog rond?

Welke uitdagingen brengt dit met zich mee voor lokale besturen

Lokale besturen hebben vele katjes te geselen. Toch blijft het in een gezonde democratie van groot belang, om alle lagen van de bevolking mee te hebben. Dit voorkomt conflicten en draagt bij tot het mentaal welzijn van de bevolking.

Een laagdrempelig culturaanbod is niet afgevoerd bij de invoering van de UiTpas alleen. De implementatie vraagt zorg en geduld (spreiding, digitalisering, niet overal beschikbaar...) Bovendien zijn er tal van niet-financiële drempels die participatie belemmeren. Dit vergt gedegen expertise en een gedeelde aanpak. De lokale netwerken vrijetijdsparticipatie bieden zeker ook mogelijkheden.

Gemeentebesturen hoeven niet (altijd) zelf activiteiten te organiseren, ook al ogen projecten en evenementen goed. Investeer de schaarse middelen in vrijwilligers en culturaanbieders die op hun beurt dynamiek brengen in de buurt. Blijf vorming zien als een opdracht voor het cultuurcentrum. Dit is vaak laagdrempelig, spreekt diverse lagen van de samenleving aan en sluit aan bij levenslang leren.

De betrokkenheid van de beoogde doelgroep is onontbeerlijk, wil je impact verhogen.

Welke vrijblijvende suggestie zou je willen doen

Voor dergelijke 'taaie vraagstukken' is samenwerking met het middenveld een hefboom. Onze professioneel georganiseerde verenigingen verdienen respect en steun van de lokale overheid. Het zijn krachtige plekken van engagement die bijdragen in de aanpak van maatschappelijke uitdagingen. Verenigingen vinden de relatie met hun buurt en stad heel belangrijk omdat ze zo rechtstreeks impact hebben op een aangename omgeving voor iedereen. De sociaal-culturele manier van werken (methodieken, trajecten, ...) is uniek. De constante aandacht voor moeilijk bereikbare groepen een troef.

Welke mogelijke/veelbelovende antwoorden zijn er

In [188 welzijnsschakelgroepen](#) verspreid over heel Vlaanderen, **ontmoeten mensen met en zonder armoede-ervaring elkaar**. Vanuit die ontmoeting zetten vrijwilligers onder andere in op vrije tijd en zijn ze gesprekspartner van een lokale overheid. Tal van groepen zijn vertegenwoordigd in een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie.

[De Armoedetoets in Beringen](#). De toetsing gebeurt steeds vanuit een expertengroep waarin de armoedecoördinator, collega-ambtenaars van de betrokken dienst(en), relevante partnerorganisaties (ook sociaal-cultureel) en ervaringsdeskundigen zetelen.

Maak positieve energie zichtbaar. Breng gedurfde verhalen van mensen die het moeilijker hebben. [De Levende bibliotheek](#) is een formule die in verschillende bibliotheken in Vlaanderen opgang maakt.

[Heel wat groepen van SCW-organisaties](#) zetten in hun stad of gemeente in op een toegankelijk en nabij cultuur- en vrijetijdsaanbod. Het zit in hun DNA. Het is een opdracht van de overheid.

Het **lokale muziekbeleid** van steden en gemeenten heeft immense impact op de kansen die artiesten vanaf de start van hun traject krijgen om te repeteren, spelen, een gevarieerd aanbod aan muziekeducatie te ontdekken en zo veel meer. [Lokale Helden](#) is een laagdrempelige aanzet en kan uitgroeien tot een springplank voor een duurzaam en verankerd kunstbeleid.

Welke bronnen zijn het noemen waard

[Demos: cultuur en nabijheid.](#)

[Netwerk tegen armoede](#)